

**Методичні рекомендації щодо викладання предмета
«Музичне мистецтво» (1- 7 класи)
в 2016/ 2017 навчальному році**

О.В. Венгринюк,
методист НМЦ
виховної роботи ІППОЧО

Предмети художньо-естетичного циклу в школі спрямовані не тільки на естетичне виховання учнів, а завдяки впливу на емоційно-чуттєву сферу через образний зміст творів мистецтва вони здатні ефективно впливати на формування патріотизму, моралі та інших загальнолюдських цінностей.

Предметно-інтегративна система мистецької освіти у загальноосвітніх навчальних закладах складає основу Державних освітніх стандартів освітньої галузі «Мистецтво» як в початковій, так і в основній та старшій школі.

Навчальні предмети утворюють єдиний наскрізний цикл, спрямований на всебічне неперервне опанування учнями художніми цінностями впродовж усього терміну навчання в школі на основі особистісноорієнтованого та компетентнісного підходу.

Учитель мистецьких дисциплін нового тисячоліття, його професійний рівень та здатність адаптуватися до нововведень під впливом стрімкого розвитку інформаційних освітніх процесів, розповсюдження мережевих, віртуальних, мультимедійних видів отримання учнями навчальної інформації, повинен бути спроможним впроваджувати і застосовувати в практичній діяльності нові педагогічні технології та досягати нових якісних змін у педагогічній майстерності.

Наступає час переосмислення ролі педагога мистецьких дисциплін в цьому процесі, який стає не тільки партнером у навчанні, а й одночасно генератором нових тенденцій, новатором з упровадження інформаційних та мистецьких технологій, а також педагогом, який уміло застосовує електронні підручники та інтерактивні посібники у навчанні, активно застосовує новітні досягнення педагогічної теорії і практики.

Основною метою освітньої галузі «Мистецтво» залишається сприймання, інтерпретація та оцінювання творів мистецтва та організація практичної діяльності, спрямована на формування в учнів системи ключових, міжпредметних естетичних і

предметних мистецьких компетентностей як інтегральної основи світогляду, здатність до художньо-творчої самореалізації та культурного самовираження.

Загальнокультурна компетентність школярів досягається через вміння застосовувати знання культурного простору, досвід і способи художньо-творчої діяльності, рівень навченості, вихованості та розвитку в будь-якій діяльності людини.

Предметна ж мистецька компетентність досягається через формування здатності учнів до розуміння і творчого самовираження у сфері музичного, образотворчого та інших видів мистецтва, що формується під час їх сприймання і практичного опанування.

Концептуальною ідеєю змісту освітньої галузі «***Мистецтво***» є цілісний художньо-естетичний розвиток особистості на основі опанування різних видів мистецтва і координації знань, умінь та уявлень, набуття яких необхідне для формування у свідомості учнів полікультурного й поліхудожнього образу світу та відповідного комплексу компетентностей.

Початкова школа:

Вивчення мистецьких дисциплін у початкових класах здійснюватиметься **за навчальними програмами, затвердженими** МОНУ (наказ від 12.09.2011 №1050):

«Музичне мистецтво» авт. Л.Хлебнікова, Дорогань Л. О., Івахно І. М., Кондратова Л. Г., Корнілова О. В., Лобова О. В., Міщенко Н.І.;

«Мистецтво» авт. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Очеретяна Н.В., Дмитренко О. М

Головною метою мистецького розвитку учнів початкової школи є: формування основ мистецької культури учнів як важливої і невід'ємної частини їхньої духовної культури, комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі сприймання й інтерпретації кращих зразків українського та світового мистецтва, а також формування естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Для задоволення фізіологічних потреб учнів під час проведення уроків рекомендуємо використовувати на уроках фізкультурні хвилинки, пересаджувати дітей, об'єднуючи їх у групи, пропонувати активні види діяльності.

З метою пробудження й поглиблення в учнів початкової школи інтересу до художнього пізнання через різноманітні форми мистецької діяльності, розкриття внутрішнього потенціалу кожного учня, незалежно від рівня його мистецьких здібностей, виховання впевненості у власних можливостях пізнавати навколишній світ і мистецтво, з предметів художньо-естетичного циклу продовжує діяти **мотиваційна шкала оцінювання учнів**, тобто оцінювання без балів.

Об'єктами перевірки та оцінювання (мотиваційними критеріями) у процесі навчання мистецьких дисциплін є:

- інтерес до уроків художньо-естетичного циклу та мистецтва загалом;
- спрямованість діяльності на сприймання, пізнання творів та власну творчість;
- ініціативність, що передбачає свободу творчого виявлення, активне включення у творчий процес на уроках, прагнення застосування набутого досвіду у позаурочний час.

У 1-4 класах з предметів художньо-естетичного циклу домашні завдання учням не задаються і в журналі не записуються.

На уроках *«Музичного мистецтва»* учні мають можливість відчутти красу українського народного музичного мистецтва, досягнути інтонаційні особливості музики українського народу, відчутти національну своєрідність, спільне і відмінне в музиці різних народів.

Основна школа:

У 2016/2017 навчальному році вивчення предметів художньо-естетичного циклу здійснюватиметься за такими програмами:

у 5 – 8 класах за навчальною програмою «Мистецтво 5 – 9 класи». Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013;

Навчальна програма «Мистецтво. 5-9 класи» (авт. Л.Масол, О.Коваленко, Г.Сотська, Г.Кузьменко, Ж.Марчук, О.Константинова, Л.Паньків, І.Гринчук, Н.Новикова, Н.Овіннікова) включає три блоки: «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» та інтегрований курс «Мистецтво». Цілісна структура програми передбачає наскрізний тематизм та логіку побудови змісту за роками навчання від 5 до 9 класу.

У 5-му класі учні засвоюють особливості **мови** різних видів мистецтва, у 6-му класі – палітру **жанрів** музичного та образотворчого мистецтв, у 7-му класі – новітні явища в мистецтві в єдності традицій і новаторства. У 8 – 9 класах учні опановуватимуть **стилі та напрями** мистецтва.

У 5 – 7 класах пріоритетними є різноманітні форми практичної діяльності учнів, у процесі чого відбувається їхнє самовираження у співі, інструментальному музикуванні, театралізації.

Рекомендовані підручники для учнів 5-7 класів:

«Музичне мистецтво» для 5-6-7 класу (авт. Масол Л.М., Аристова Л.С. Харків: Сіція)

«Музичне мистецтво» для 5-6-7 класу (авт. Кондратова Л.Г., вид-во «Навчальна книга - Богдан»).

Звертаємо увагу на те, що письмові тематичні перевірки (*контрольні, самостійні роботи*) з **музичного мистецтва**, та інтегрованого курсу «**Мистецтво**» **не проводяться**.

Тематична атестація проводиться один раз або двічі на семестр та виставляється в журналі в окрему колонку без дати. Деякі теми програм з музичного мистецтва розраховані на вивчення впродовж семестру. У цих випадках з метою узагальнення вивченого доцільно здійснювати проміжне оцінювання навчальних досягнень учнів.

Основним видом домашніх завдань в основній школі з предмета «Музичне мистецтво» мають бути завдання на слухання та інтерпретацію музики в навколишньому середовищі, а також завдання творчого спрямування.

Наголошуємо на тому, що навчальна діяльність учнів з предметів художньо-естетичного циклу може проводитись у різних формах окрім письмових (запис учнями будь-якої інформації зі слів учителя чи з дошки, контрольних, самостійних робіт, написання рефератів), які спричиняють додаткове недоцільне навантаження учнів. Примусове ведення учнями зошитів, виконання письмових домашніх завдань є недоцільним і несприятливим для організації творчої мистецької діяльності.

Отже, головне завдання вчителя – створити захоплюючу емоційно піднесену атмосферу, щоб кожний урок став справжнім уроком мистецтва, надихав учнів на творчість поза його межами – в особистісній і соціокультурній діяльності.

Години *резервного часу* можуть використовуватися на розсуд вчителя, наприклад, на тематичне узагальнення матеріалу, відвідування музеїв, виставок, театрів, в тому числі і віртуальних.

Навчальна та методична література з предметів художньо-естетичного циклу, рекомендована МОН, зазначена у Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, що розміщені на офіційному сайті МОН.

Під час підготовки вчителів до уроків радимо використовувати періодичні фахові видання, зокрема науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта», газету «Шкільний світ» та ін.